

DIVED

buokčal gillii ja kultuvrii • sukella kieleen ja kulttuuriin • dyk i diversitet

Kieli- ja kulttuuritietoisen
opettajuuden ja opettajankoulutuksen edistäminen

Raisa Harju-Autti ja Maija Yli-Jokipii
Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunta

raisa.harju-autti@tuni.fi

maija.yli-jokipii@tuni.fi

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet

TURUN
YLIOPISTO

Tampereen yliopisto

UNIVERSITY
OF OULU

Åbo Akademi
University

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

DivEd-video

DIVED

DIVED
buokcal gillii ja kultuvrii • sukella kieleen ja kulttuuriin • dyk i diversitet

VIESTIMISEN TÄRKEYS

- Jokainen opettaja viestittää sanoillaan ja teoillaan sitä, miten he arvottavat kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisia oppimis- ja toimintaympäristöjä sekä oppilaita.
- Opettajat voivat joko edistää yhdenvertaisuutta tai vahvistaa eriarvoisuutta omalla toiminnallaan ja sillä, miten he kohtelevat oppilaitaan.
- Opettajien täytyy omalla toiminnallaan kyetä tarjoamaan malleja oppilaille kuinka ihmisiä tulee kohdella.

Perusopetus rakentuu moninaiselle suomalaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa.

Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista ja kasvua aktiivisiksi toimijoiksi omassa kulttuurissaan ja yhteisössään sekä kiinnostusta muita kulttuureita kohtaan.

Samalla opetus vahvistaa luovuutta ja kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta, edistää vuorovaikutusta kulttuurien sisällä ja niiden välillä ja luo siten pohjaa kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle.

Kielitietoisuus (OPS 2014)

- Jokainen opettaja on kielellinen malli ja oman oppiaineensa kielen opettaja.
- Kielet ovat oppimisen kohde ja väline.

Kielitietoisessa koulussa ymmärretään kielen keskeisyys kasvamisessa, oppimisessa, yhteistoiminnassa, identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa.

Kielitietoisuuden osa-alueet

1. Tieto kielistä ja niiden rakenteista
2. Tieto oppiaineiden kielestä, koulun kieli vs. arjen kieli
3. Monikielisyyden tukeminen

Kielet koulukontekstissa

Peruskielitaito = arkinen perussanasto ja rakenteet
(basic everyday language)

Opiskelukielitaito = abstraktimpi sanasto ja rakenteet
(essential academic language)

Oppiainekohtainen kielitaito = oppiaineille tyypilliset termit ja sanasto
(discipline specific language)

Koulun toimintaan ja toimintakulttuuriin liittyvä kielitaito
(school navigational language)

Beacco, 2015

Oman äidinkielen hyödyntäminen

- yhteistyö
 - oman äidinkielen opettajan (OÄK)
 - ja omakielisen opettajan (OMO) kanssa
 - kotien kanssa
- eri oppiaineiden omakielisiä
 - sanastoja
 - ja käsitteiden avaamista ja selitystä
- vertaisoppiminen
 - oppilaiden ryhmittely äidinkielen mukaan

MUISTATHAN: PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET EIVÄT KERRO, MILLÄ KIELELLÄ SAA OPPIA:
JOKAISELLA KIELELLÄ VOI OPPIA!

Jenni Alisaari ja Samran Khezri

DivEd verkossa

DIVED

www.dived.fi

Dived-kuvakortit

DivEdin seitsemän käytännettä

1. Identiteetti ja kulttuurinen kompetenssi
2. Opetus- ja ohjausstrategiat
3. Eriyttävä arviointi
4. Monikielisyys
5. Kielelliset vaatimukset
6. Koulun sekä kodin ja ympäröivän yhteisön yhteistyö
7. Koulutuksellinen yhdenvertaisuus

MONIKIELISYYS

MITEN MONIKIELISYYS JA
KIELIMYÖNTEISYYS SAADAAN NÄKYVIIN
KOULUYHTEISÖSSÄ?

DivEd on myös tutkimusta

- Haluaisitko jatkaa työtä kieli- ja kulttuuritietoisuuskouluttajan kanssa?
- Ota yhteyttä:

Raisa Harju-Autti

raisa.harju-autti@tuni.fi

050 509 9033

www.dived.fi

Keräämme hyviä käytänteitä sivuillemme

Onko sinulla hyviä kieli- ja kulttuuritietoisia käytänteitä? Jaa ne nettisivuillamme!

www.dived.fi

Lisää luettavaa:

Aalto, E. 2013. Kohti kielitietoisempaa opettajankoulutusta. <http://www.kieliverkosto.fi/article/kohti-kielitietoisempaa-opettajankoulutusta/>

Aalto, E., Tukia, K. & Mustonen, S. 2010. Oppimisen prosessia ohjaamassa. Teoksessa Tasolta toiselle, Opetushallitus.

Ainesta on! S2-tukimateriaali reaaliaineiden opetukseen. 2012. Eiran aikuislukio.

Beacco, J.-C., Fleming, M., Goullier, F., Thürmann, E. & Vollmer, H. 2015. The language dimension in all subjects. www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Handbook-Scol_final_EN.pdf

ECML. Language skills for succesfull subject learning. <http://www.ecml.at/ECML-Programme/Programme2012-2015/LanguageDescriptors/tabid/1800/language/en-GB/Default.aspx>

Kuukka, I. Vinkkejä oppitunnille /HISTORIA JA YHTEISKUNTAOPPI www.edu.fi/download/129020_historian_ja_yhteiskuntaopin_opetuksen_avuksi.pdf

Kuukka, I. Vinkkejä oppitunnille /FYSIIKKA, KEMIA, MATEMATIIKKA www.edu.fi/download/129021_kemian_ja_fysiikan_opetuksen_avuksi.pdf

Nissilä, L., Martin, M., Vaarala, H. & Kuukka, I. (toim.) Saako olla suomea? Opas suomi toisena kielenä -opetukseen, OPH.

Rapatti, K. & Kuukka, I., 2009. (Toim.) Yhteistä kieltä luomassa – suomea opetteleva opetusryhmässäni. OPH.

Kaipainen, S., Lounavaara, M.-T. & Saure, A. 2016. Ajatusten kartta – tekstilajit elämään. Laatusana Oy

Tukia, K., Aalto, E. & Mustonen, S. (2007). S2-oppilas lukijana - Miten opetan tekstinymmärtämisen taitoja? Virke 4/2007, s. 32–36.

Vaarala, H., Reiman, N., Jalkanen, J. & Nissilä, L. (2016). Tilanne päällä – Näkökulmia S2-opetukseen. (OPH)

Kiitos! Tack! Giitu!

Mahadsanid!

Shukran! Aitäh!